

Krúdy és a Pekáry-ház

A Király utcai épületre ráférne egy alapos felújítás

Nem tudni, melyik ablak mögött élt az író

FOTÓ: SOPRONYI GYULA

Sokan tudják, hogy Krúdy Gyula néhány évig a Király utca 47. alatt található Pekáry-házban lakott – emléktábla is hirdeti ezt –, de senki nem tudja, hogy melyik emeleten, melyik lakásban. A házról sokan írtak már, kikutatható a története is: a Budapest Lexikonból például elolvashatjuk, hogy Brein Ferenc építette 1847-ben Pekáry Imre volt városi alkapitány számára.

Följegyezték, hogy a ház földszinti termeiben, ahol most OTP-fiók működik, valamikor a Rómaihoz címzett táncszarnok volt – egyszer, a múlt század végén nagy verekedés tört ki benne egy farsangi bálon. Írják, hogy már az 1870-es években hullani kezdtek a házról a szép neogótikus díszek, mert túl puha mészkőből készültek. Nyilván ilyen okból pottyant le a harmadik emeletről az a sárkányfő is, amelyet Krúdy több helyen megírt, például a Hét Bagoly című regényben: „...a Pekáry-féle régi házban még ott volt a sárkányfő, amely hosszú nyakát az utcára és egy erkély felé nyújtotta. Az erkélyen az ismert, kis termetű, barna írónő tartotta délutánokként kihallgatásait öreg és fiatal gavallérok között. Míg egyszer a nagyotmondásairól ismert Déri Gyula szerkesztő egy előadása után leesett a sárkányfő a helyéről.”

Az író 1899 decemberétől 1901-ig lakott a házban ifjú feleségével Spiegler Bellával, aki Bogdán Bella és Satanela néven maga is tárcákat írt az Egyetértés című lapba, amelynek Krúdy 1897-től állandó szerzője. A Hét Bagolyban említett Satanela tehát Krúdy felesége, s az idézet szerint abban a lakásban élt, melynek erkélye fölött a fejtelenség sárkány ül.

Ez bizony a harmadik emeleti sarokerkély lesz, ma is jól látható, hogy ott kuporog fölötté a fejét vesztett sárkány. A balkon kissé szűkös ugyan, ám irodalmi kihallgatásokhoz elegendő nagyságú, két ember kényelmesen elfér rajta.

De mit mondanak vajon a mostani lakók? Lépünk be! A kapubolton át tipikus pesti bérházudvarra jutunk, a három emeleten függőfolyosók szaladnak körbe, még a régi, neogót mintázatú vaskorlátal. A kapualjából induló, kopott, vörös márvány csigalépcsőt is ilyen szegélyezi, s a motívumokba minden emeletnél egy GP monogram (nyilván Pekáry generálisra utalva) illeszkedik. Fönn, a harmadik emeleten, abban a lakásban, amelyhez a sarokerkély tartozik, jelenleg a Kocsis család él. Huszonegy éve övök a lakás, de soha nem hallották, hogy Krúdy és felesége is éppen ebben lakott volna száz évvel ezelőtt. Megkérdezek mást is. A ház legidősebb lakója, Erdős Sándor hatvan éve él itt. Ő úgy tudja, a második emeleten, a Csányi utcai oldalon az egyik középső lakás volt Krúdyé. És hogy végképp kétségbe ejtsem az olvasót, idézem az Adalékok a belső Erzsébetváros történetéhez című könyvet, e szerint „a nagy író lakása az első emeleten található”.

A lakókat egyébként nem nagyon foglalkoztatja ez a kérdés, jobban izgatják őket a betörések – szinte minden lakásajtó be van rácsozva. A lépcsőházra ráférne a felújítás, utoljára 1958-ban volt teljes renoválás. Tavaly viszont végre kicserélték a tetőt. Így áll most kopottnak, szegényesen, de új tetővel a híres Pekáry-ház.

Csordás Lajos